

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ТУРИСТІВ-ГУРТКІВЦІВ ДО ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тарас Блистів

*Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Львів, Україна*

Важливим завданням сьогодення є активне впровадження доступних і ефективних форм оздоровчо-рекреаційних занять просто неба, формування розуміння особистої відповідальності за стан свого здоров'я та ведення здорового способу життя для усіх громадян України.

На нашу думку, це допоможе змінити негативну тенденцію захворюваності в країні, стабілізувати, а згодом підвищити рівень здоров'я та фізичного стану молоді, залучивши їх до систематичних занять оздоровчо-рекреаційною діяльністю [1, 2].

Вивчення мотивів, що спонукають школярів займатися різними видами туризму, сприяє формуванню в них інтересу до активного дозвілля, здорового способу життя, має особливе значення для науковців та фахівців зі сфери фізичного виховання і спорту [1, 3].

Теоретичні знання та практичні навички здорового способу життя допоможуть якнайбільше залучити школярів до оздоровчо-рекреаційних занять, використовуючи різноманітні засоби, зокрема туризм як компонент програми шкіл та закладів позашкільної освіти (ЗПО) [1, 2, 3].

Мета дослідження – визначити мотиви залучення учнів закладів середньої освіти до занять оздоровчо-рекреаційною діяльністю у ЗПО туристсько-краєзнавчого напрямку.

Методи дослідження: аналіз, систематизація й узагальнення спеціальної наукової та методичної літератури, анкетування та методи математичної статистики.

Для проведення експерименту ми розробили авторську анкету для школярів, вихованців ЗПО туристсько-краєзнавчого напрямку, яка мала на меті виявити їхні мотиви та пріоритети до занять різними видами оздоровчо-рекреаційної діяльності.

Анкета містила п'ятнадцять запитань щодо участі у рекреаційних заходах та найцікавіших для школярів видах оздоровчо-рекреаційної і туристської діяльності; способів та тривалості їх дозвілля; його форм організації, мотивів та перешкод до систематичних занять.

Респондентом був 21 учасник чемпіонатів України серед юніорів з пішохідного туризму та водного туризму (вересень 2018 р.).

Результати дослідження свідчать про те, що в позаурочний час 85,71 % опитуваних займаються активними формами оздоровчо-рекреаційної діяльності, а 14,29 % – іноді займаються. На запитання «Які рекреаційні заходи які Ви відвідуєте?» (вихованці закладів ПЗО вказували кілька варіантів) отримано такі відповіді: учасник спортивних змагань різного рівня – 90,48 % респондентів, культурно-масові заходи відвідували 47,62 %, фізкультурно-масові заходи – 71, 43 %, інші заходи – 14,29 %.

Зазначимо, що на запитання стосовно власних пріоритетних видів оздоровчо-рекреаційних занять школярі обрали відповіді: туризм – 90,48 %, заняття у басейні – 90,48 %, пішохідні прогулянки – 52,38 %, ігрові види занять – 23,81 %, їзда на велосипеді – 57,14 %, спортивне орієнтування – 52,38 %, виїзд за місто – 52,38 %, рибалка – 38,10 %, катання на роликах – 4,76 %.

Отримані відповіді стосовно звичного, традиційного проведення власного вільного часу подано в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл вільного часу туристів-гуртківців ЗПО

Зустріч із друзями	Заняття фізичними вправами	Активне проведення дозвілля	Хобі	Допомога батькам	Перегляд телепередач	Читання	Соц. мережі, гра за комп'ютером
76,19 %	66,67 %	66,67 %	61,90 %	57,14 %	38,10 %	28,57 %	57,14 %

Дослідження дало змогу конкретизувати мотиви туристів-гуртківців, які спонукали до занять оздоровчо-рекреаційною діяльністю. Респонденти віддали перевагу таким варіантам відповідей: відвідування спортивних змагань – 66,67 %, перегляд програм про екстремальні види

спорту – 52,38 %, трансляції спортивних змагань – 52,38 %, перегляд програм про заняття у фізкультурно-оздоровчих центрах – 33,33 %, поради батьків – 28,57 %, поради вчителя фізкультури – 23,81 %, поради друзів – 14,29 %, програми про здоров'я – 9,52 %, інші варіанти відповідей обрали 28,57 % школярів.

На запитання «З якою метою Ви б хотіли займатися оздоровчо-рекреаційною діяльністю?» були такі відповіді: отримання задоволення, позитивних емоцій – 76,19 %, удосконалення будови тіла – 66,67 %, перевірка власних сил в екстремальних умовах – 66,67 %, поліпшення стану здоров'я – 61,90 %, самовираження, самовдосконалення – 66,67 %, підвищення рухової активності – 42,86 %, спілкування з друзями – 57,14 %, активний відпочинок, розваги – 57,14 %, організація активного дозвілля – 42,86 %, відновлення сил після навчання – 38,10 %, емоційне розвантаження – 28,57 %.

На прохання вказати причини, які перешкоджають займатися оздоровчо-рекреаційною діяльністю, туристи-гуртківці зазначили таке: надмірне навчальне навантаження – 52,38 %, недостатність вільного часу – 52,38 %, неможливість оплачувати заняття – 9,52 %, інші причини вказали 4,76 % осіб.

Висновок. Аналіз спеціальної наукової та методичної літератури і власних педагогічних спостережень дає змогу дійти висновку, що вивчення особливостей мотивації учнів закладів середньої освіти до занять оздоровчо-рекреаційною діяльністю є актуальним.

Визначено мотиви для оздоровчо-рекреаційної діяльності школярів, які займаються в гуртках з туризму в ЗПО: відвідування спортивних змагань – 66,67 %, трансляції спортивних змагань – 52,38 %, найменше (9,52 %) опитаних зазначили програми про здоров'я. Респонденти вказали, що метою оздоровчо-рекреаційної діяльності є отримання позитивних емоцій – 76,19 %; варіанти відповідей удосконалення будови тіла, самовираження, перевірка власних сил в екстремальних умовах – по 66,67 % туристів-гуртківців, а 42,86 % вказали на відновлення сил після навчання; 38,10 % зазначили емоційне розвантаження.

Також виявлено причини, що перешкоджають школярам займатись оздоровчо-рекреаційною діяльністю: надмірне навчальне навантаження – 52,38 %, недостатність вільного часу – 52,38 %, неспроможність оплачувати заняття – 9,52 %.

Перспектива подальших досліджень полягає у вивченні мотивів та стимулів школярів до оздоровчо-рекреаційної діяльності, туризму та фізичного виховання загалом.

Список використаних джерел

1. Андреева О. Соціально-психологічні чинники, що детермінують рекреаційно-оздоровчу активність осіб різного віку / Ольга Андреева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 3. – С. 35–40.
2. Блистів Т. Мотиваційні пріоритети школярів до занять у центрах дитячо-юнацького туризму [Електронний ресурс] / Тарас Блистів // Спортивна наука України. – 2015. – № 1 (65). – С. 70–75. – Режим доступу: [http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/293](http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/293)
3. Жданова О. Заходи залучення школярів до організованої рухової активності на дозвіллі / Ольга Жданова, Любов Чеховська // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2014. – Вип. 18, т. 4. – С. 53–58.